

Konstprogram Tingstorget

Projektnr. 9170

Arbetsgrupp

Projektgruppen för konsten består huvudsakligen av:

Kerstin	Lagnefeldt	Landskapsarkitekt
Emma	Rolfsson	Projektledare
Edward	Malki	Byggledare, Botkyrka
Po	Hagström	Konstkonsult

Vid behov kontaktas även:

Miriam	Andersson-Blecher	Konsthallschef
--------	-------------------	----------------

Botkyrkas konstråd består av:

Robert	Aslan	Ordförande (s)
Stig-Åke	Karlsson	(s)
Pia	Carlson	(v)
Märta	Engelberth-Fridell	(m)
Yusuf	Aydin	(kd)

Bakgrund / Gestaltungsprincip¹

Gestaltningen av utemiljön vid Tingstorget bygger på konceptet att natur möter stad, med en gradient i vegetationsanvändningen och andel grönska från den omgivande naturen mot det urbana torget vid tunnelbanan. Naturen på de omgivande slänterna övergår i ett parktorg och slutar i ett torg i kvarterets inre delar. Bebyggelsens placering tillsammans med de befintliga trädvolymerna i skogsmarken bidrar till att tydligt definierade sekvenser av torgrum skapas. Naturen tillåts vandra in på parktorget och torget i en stiliserad form, men med arter som speglar den kringliggande naturmarken.

Kommunstyrelsen antog 2014 ett strategidokument för Albys utveckling; Framtid Alby – Stadsmiljö i utveckling. Stadsbyggnadsidéen baseras på den medborgardialog som genomfördes 2012 med 2000 Albybor och visar en idé om hur Albys stadsmiljö stegvis kan förändras under lång tid framöver. Tingstorgets Gestaltungsprogram är framtaget av Arkitema Architects, Nyréns Arkitektkontor och Black Ljusdesign på uppdrag av Titania. Arbetet har utförts i samarbete med Botkyrka kommun.

Mötesplatser ska locka till möten mellan människor med olika bakgrund, kön och ålder, vid centrum, torg och knutpunkter för kollektivtrafik. De nya utomhusmiljöerna i Alby ska ha en tydligare uppdelning mellan vad som är privat, gemensamt och offentligt. Mötesplatser ska skilja ut sig från sin omgivning till exempel genom en annan markbeläggning, belysning eller växter. När de ansluter till naturen ska det öppna sambandet mellan det anlagda och naturen upprätthållas. Gårdarna kan bli ett gemensamt rum och en mötesplats för de närboende, de ska kännas tillgängliga och trygga. Det ska finnas utrymme för lek möjligheter. De boende får gemensamma uteplatser som fogas in i och möter den omgivande naturen. I de inre delarna runt torgen får gårdarna en mer anlagd och tydligt privat karaktär.

Eken är ett karaktärsträd i området och ek-temat utvecklas och stärks genom nyplantering både på torg och i naturmarken. Karaktärsbildande ekar med högt biologiskt värde som sparas inom området integreras i den nya gestaltningen och bildar blickfång längs Tingsvägen och som fond mot torgrummet. Terrängen på Albyberget är starkt kuperat och att torgrummen blir en plan plats att stanna upp vid

är en annan viktig förutsättning för gestaltningen. Enkelhet, ett tydligt och strikt formspråk och sparsamhet i materialval men med omsorg i detaljer och upplevelsen i ögonhöjd är kännetecknande för utformningen. De tydligt formade torgrummen står i kontrast till den fritt växande naturmarken. Övergångarna mellan natur – parktorg – torg utformas i markbeläggningen sammanvävt och utan tydliga gränser, men där rummet är tydligt definierat.

Tingstorget uppgaderas till ett urbant stadstorg och en naturlig samlingsplats vid den viktigaste målpunkten i området, tunnelbanan. Det är viktigt att parktorget upplevs inbjudande för alla med en offentlig karaktär och plana vistelseytor, så att det kan bli en gemensam mötesplats. Torget ska upplevas tryggt, överblickbart och ges en flexibel användning. Caféter, restauranger eller butiker runt torget ska ges möjlighet till uteserveringar. Gestaltningen ska hantera ett mer öppet och större offentligt rum än det inre parktorget och större korsande flöden av transporter och gående. Torget utgör områdets mest urbana miljö och detta behöver gestaltningen spegla. Torget ligger i mötet mellan en kraftig bergvägg söder om Tingsvägen och den nya bebyggelsen. I torgets fond leder en bred trappa upp mot Grindtorpsskolan och hanterar genom sin utbredning höjdskillnaderna i torgets norra del. För att uppnå en samhörighet med bergväggen i söder planteras träd in fritt i trapploppet och på torget, som en stiliserad form av de träd som söder om Tingsvägen klättrar upp för berget.

En viktig funktion på torget är att erbjuda attraktiva vistelsemiljöer för hela stadsdelens befolkning. Trappan, som ligger i söderläge, bör därför utformas med sittgradängar som lockar till vistelse eller aktivitet, där trappa och torg tillsammans kan ha funktionen av en scen eller plats att samlas och hänga vid. För att annonsera torget på Albyberget och tydliggöra dess placering mot Tingsvägen tillåts torgets karaktär fortsätta ut över Tingsvägen och möta berget på andra sidan. Torgets beläggning och avdelande band fortsätter därför vidare ut över Tingsvägen och ramar in busshållplatsen. Det enhetliga, ljusa golvet får på torget en ytterligare skärpa och grad av strikt geometri genom enbart triangulära former, vilka hanterar även vinkelförändring mellan parktorgets och Tingsvägens riktningar. De upplyfta ytorna används som vistelseytor till uteserveringar, planteringsyta för den stora eken utanför tunnelbaneuppgången som sparas, samt ger möjlighet till sittytor i bra lägen. Eken integreras i en ny planteringsyta med en form som överensstämmer med markbeläggningens mönsterverkan. Marken på torget utformas som ett gemensamt och sammanbindande golv som spänner över hela ytan, underordnat flaken. Det ska vara möjligt för fordon att köra på torget för transporter, men ytan ska ges en utformning som prioriterar gående utan markerade körspår. Markbeläggningen bör utgöras av granitplattor alternativt sågad smågatsten. Granit som material knyter an till den omgivande naturen och höjer torgets kvalitativa uttryck i egenskap av stadstorg.

Parktorget utgör en stiliserad övergång mellan natur och stad. Det återspeglas i gestaltningen genom en gradient från den vilda naturen i ekbacken i väster till tuktade och strama ytor med klippt gräs på

torget, och från lugna till mer aktiva och programmerade ytor. Det är viktigt att parktorget upplevs inbjudande och att det är till för alla med en offentlig karaktär så att det kan bli en gemensam mötesplats för stadsdelen. Det finns även en gradient mellan privata uteplatser, lugn och ro längs parktorgets norra delar, till offentligt stråk, liv och rörelse i den södra delen som gestaltningen ska hantera. Marken utformas som ett gemensamt och sammanbindande golv som spänner över hela ytan. Det ska vara möjligt för fordon att köra på parktorget för transporter, men ytan ska ges en utformning som prioriterar gående utan markerade körspår. Liksom på torget höjs delar av ytorna upp för att bilda plana vistelseytor på vilka olika funktioner kan placeras. De upphöjda delarna utgör parktorgets gröngjorda delar och sorterar samtidigt gångflödena, så att det huvudsakliga stråket mellan tunnelbanan och bende på västra delen av Albyberget leds längs parktorgets södra sida. Parkytorna i den centrala delen möter den hårdgjorda marken i nivå mot norr och med en låg stödmur som går att sitta på mot gångstråket i söder. Utformningen av torget ska underlätta för gående att röra sig genom hela torgytan och över hela rummet. Golvet bryts därför upp av diagonala band över ytan, vilka binder ihop rummets sidor och leder rörelsen från fasad till fasad. Längs parktorgets norra kant finns privata uteplatser utan avskärmning mot torget. Arter med fin höstfärg eller blommande arter som exempelvis bukettapel bör väljas i första hand för att ge extra upplevelsevärden.

På de gröngjorda parkytorna placeras olika funktioner som stödjer social samvaro. Längst i väster, närmast ekbacken, kan en pergola med gemensam sittplats och informella vistelseytor anordnas. I östra delen inordnas lekfunktioner i ytor som medger en frihet i val av utrustning. Några få men påkostade redskap med högt lekvärde bör väljas, vilka även tilltalar barn i olika åldrar. I övergångszonen mellan parktorg och torg kan ett trädäck uppföras som en generös sittmöbel. Markmaterialet på parktorget består av betongplattor med en storlek som samverkar med torgets beläggning. De diagonala förbindelsestråken mellan husen utförs avvikande genom annan storlek på plattorna eller med granitsten lika torget och med cortenkanter mot de upphöjda grönyterna. Muren mot gångstråket i söder och andra detaljer utförs i granit. En grund öppen dagvattenränna leder vattnet parallellt med muren längs gångstråket.

Projektplan

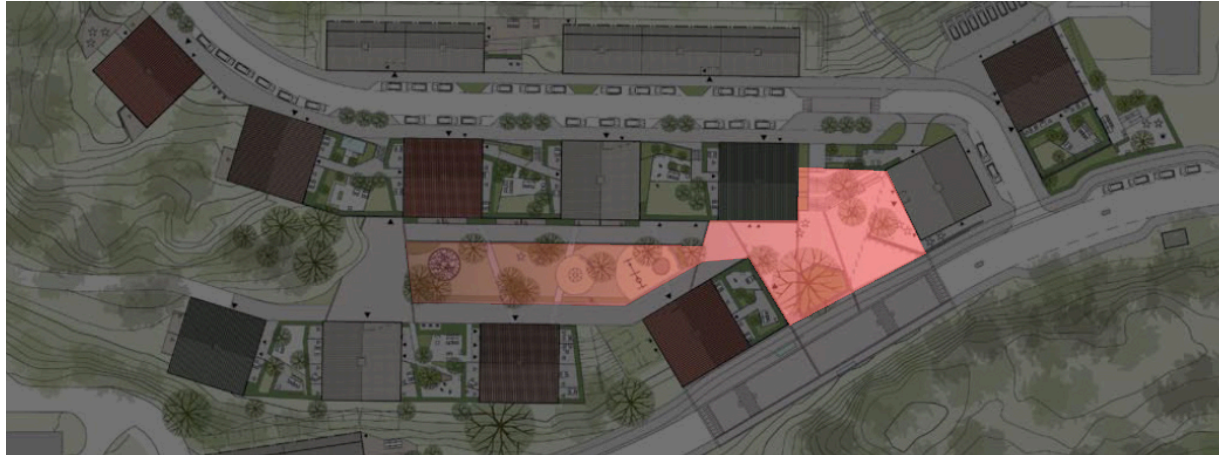
Hösten 2017 satte man samman en projektgrupp för att undersöka konstens funktion på Tingstorget. Efter en serie möten definierades syftet med konsten vilka sammanställs i detta konstprogram. För att konstnären tidigt ska kunna ingå i processen jämförde vi åtta portfolios och en konstnär valdes för uppdraget.

Målgrupp, säkerhet och tillgänglighet

Målgruppen är inte bara de som bor i området. Det är även de som rör sig genom området och av olika anledningar uppehåller sig i området.

Förutsättningar och placering

Konstprojektet initierades 2017 varför det finns möjligheter att samverka med övrig planering och entreprenad. I samtal med arbetsgruppen framhålls önskemålet om ett solitärt verk som kan fungera som ett blickfång i anslutning till tunnelbanan. Förhoppningen är att detta verk på något sätt kan sprida sin närvaro genom att även tematiskt återkomma i anslutning till parken.

Syfte och mål

- Verket skall placeras i anslutning till T-banan i närheten av trappan och gärna nära - eller delvis på - sittplatserna (för att möjliggöra att konsten blir stor, trots att det är trångt på torget). Ett träd kan flyttas.
- Tematiskt skall verket sedan närvara i parken, med mindre infiltrerade gestaltningar.
- Det är inte avgörande om verket är figurativt eller nonfigurativt - det viktigaste är att det skapar en närvaro av något som berör betraktaren.
- Verket kan vara något som betraktaren kan erfara och relatera till med sin egen kropp.
- Verket måste vara driftsäkert och väl förankrat.
- Konstnären skall undersöka möjligheterna att kombinera verket med ljus, men detta måste inte nödvändigt ingå i det färdiga resultatet.
- Konstnären skall även ta hänsyn till det som är unikt med platsen. Det kan vara kontexten i Botkyrka, platsens historik, människorna som kommer bo här el.dyl.

Tidsplan

2017 okt	Arbetsgruppen inleder en process som definierar konstens funktion.
2018 jan	Konstrådet väljer konstnär för uppdraget.
2018 april	Projektering för torget inleds
2018 maj	Skisspresentation
2019 juni	Torget färdigställs sannolikt sommaren 2019

Förslag på konstnärer samt konstnärsväl

Arbetsgruppen utgick från de speciella krav och behov som finns på Tingstorget. Tillsammans såg och diskuterade man över hundra relevanta konstverk och därefter diskuterades åtta konstnärer (50% män, 50% kvinnor). Av dessa valde arbetsgruppen följande fyra som särskilt intressanta för detta uppdrag: Sirous Namazi, Maria Miesenberger, Christine Ödlund och Mandana Moghaddam. Arbetsgruppen överlämnade dessa till Botkyrkas konstråd utan rekommendationer.

Botkyrkas konstråd beslutade att Maria Miesenberger får uppdraget. Hon framstår som högst kvalificerad på grund av sin verksamhet genom åren, och man tror också att hon kommer kunna uppfylla projektets målsättningar.

Budget

Konstkonsult		130 000 kr
Skissarvode konstnär		30 000 kr
Konstnär	Arvode (ca 380 000 kr)	
	Oväntade utgifter (ca 50 000 kr)	
	Utförande, installation osv. (ca 710 000 kr)	1 140 000 kr
Summa		1 300 000 kr

ⁱ Enl. Gestaltningprogram_20160215